

MEDITATIE MARANATHAKERK DEN HAAG OP ZONDAG 11 APRIL 2021 OM 10.30 U – Beloken Pasen

Voorganger: de heer J.J. de Haan, Delft

Thema: Plaats van vrede en recht!

Liederen: Psalm 30 : 1 en 2, NLB 1010 : 1 en 3, NLB 175 : 1 en 3, NLB 644 : 1 en 2, Psalm 18 : 1 en 9 en Psalm 147 : 1 en 7

5. Inleiding op het thema

Het is vandaag beloken Pasen. Deze uitdrukking kan gemakkelijk tot misverstanden leiden. Beloken betekent namelijk: de luiken gaan dicht. In de Middeleeuwen werden de luiken van de altaarstukken, waarop Christus in al zijn heerlijkheid stond afgebeeld, de zondag na Pasen weer gesloten. Tot volgend jaar. Nieuwe leden van de gemeente, die in de paasnacht waren gedoopt, hadden die week in hun witte feestkleding rondgelopen. In die week werden zij ingewijd in de geheimen van het christelijk geloof. Vanaf de achtste dag van Pasen mochten zij hun gewone kleren weer aantrekken. Naar deze traditie wordt deze zondag ook wel genoemd: ***Quasi modo geniti:*** als pasgeboren kinderen.

Lettend op onze kalender valt op hoe belangrijk de paasdatum is. Pasen zelf valt op de eerste zondag van de eerste volle maan na het begin van de lente. Op basis van die datum wordt berekend wanneer carnaval en Aswoensdag is, wanneer de lijdenstijd of 40-dagentijd is. En 40 dagen na Pasen is het Hemelvaart en 50 dagen na Pasen is het Pinksteren.

Keizer Constantijn heeft in 321, dit jaar dus exact 1700 jaar geleden, een edict uitgevaardigd, waarin werd gekozen voor de zondag als rustdag. Het openbare leven lag zo goed als stil. De luiken gingen niet dicht, maar bleven open. Elke zondag werden de christenen in de eredienst herinnerd aan de opstanding van onze Heer en Heiland, Jezus van Nazareth.

Het gaat vanmorgen over vrede en recht. Er is een bekend lied dat veelal wordt gezongen in de aanloop naar Pasen. Dat zingen we nu niet. Ik citeer: Dit is uw opgang naar Jeruzalem, waar Gij uw **vrede** stelt voor onze ogen, **vrede** aan allen die uw naam verhogen.¹

19.Meditatie.

Tekst: Jesaja 26 : 1 – 4 NBV ***1** Op die dag zal in Juda dit lied klinken: “Wij hebben een sterke stad, de HEER biedt ons redding als een wal, als een muur. **2** Opent de poorten, opdat het rechtvaardige volk kan binnentreden, het volk van Uw getrouwen. **3** De standvastige is veilig bij u, vrede is er voor wie op u vertrouwt. **4** Vertrouw altijd op de HEER, alleen op hem, want de HEER is een rots sinds mensenheugenis.*

En: Johannes 20 : 19 slot, 21 a, en 26 slot de woorden van Jezus: *“Ik wens jullie vrede!”*

Thema: Plaats van vrede en recht!

---

¹ Liedboek 2013 nummer 556 : 5

1. Inleiding

Wat wonderlijk dat een plaats zonder stadsrechten en muren is uitgegroeid tot een centrum van vrede en recht! Ja, ik bedoel onze residentie Den Haag. Onze residentie staat bekend als een internationaal centrum van vrede en recht. Het initiatief daartoe komt uit Rusland. Tsaar Nikolaas II heeft tijdens een receptie in zijn zomerpaleis in Warschau onder de aanwezige diplomaten een circulaire laten uitdelen, waarin zij werden opgeroepen om hun regeringen uit te nodigen voor een internationale conferentie om de sterke toename van allerlei wapens een halt toe te roepen. Immers, de aanwezigheid van wapens vormt een bedreiging voor de vrede. Geschillen beslechten met wapens is een geldverslindende kwestie. Als zaken zonder geweld kunnen worden geregeld, is dat des te beter.

Dat is overigens geen nieuw geluid in de Nederlanden. De Nederlandse rechtsgeleerde en filosoof Hugo de Groot stelde dat al voor in 1625 in zijn boek "Over de wet van oorlog en vrede."² Het idee dat landen onenigheden onderling oplossen zonder naar wapens te grijpen bleef lange tijd ergens in de lucht hangen. Meestal werd het pleit beslecht met wapens. Wie de slag won, werd de heerser. Uitzondering op deze regel was de vrede van Münster in 1648.

Die internationale conferentie kwam er. In 1899 in Den Haag. Waarom daar? Omdat deze plaats voor veel landen zeer goed bereikbaar was per spoor en per schip. De kersverse koningin Wilhelmina had hiervoor de Oranjezaal van paleis Huis ten Bosch ter beschikking gesteld. Daar werd besloten om geschillen tussen landen niet met wapens te beslechten, maar in goed onderling overleg. Er kwam nog een tweede conferentie in 1907. Ook in Den Haag.³ Uiteindelijk ontstond hierdoor het Vredespaleis met daarin gevestigd een rechtbank waarin staten geschillen konden voorleggen. Later kregen ook instanties ter berechting van misdaden tegen de menselijkheid ed. hier hun domicilie.

2. Situatie

In onze beide lezingen van vandaag is ook sprake van vrede. Maar niet in de betekenis van afwezigheid van oorlog. Het is meer. Het is een levenshouding. Het drukt welzijn en welvaart uit. Elkaar met rust laten en respecteren. Ieder verblijft veilig in zijn eigen wijnstok en onder zijn eigen vijgenboom, zoals ten tijde van koning Salomo.⁴ Of in profetieën over de verre toekomst, zoals het eens zal zijn, dat ieder woont in zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom.⁵

In Jesaja klinkt een lied. Het is een lied van overwinning. Wij hebben een sterke stad. Een stad met een wal, een muur. Dat had Den Haag niet eens. Daarom week indertijd Willem van Oranje uit naar Delft. En toch is Den Haag uitgegroeid tot een internationaal centrum.

Het gaat in deze tekst over de stad Jeruzalem. De naam zegt het al: de stad van vrede. De poorten, de plek waar altijd recht werd gesproken, gingen open. Behalve dat was Jeruzalem ook het centrum van de rechtspraak. Van een scheiding van de machten in wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht was in die tijd nog geen sprake.

Dan staat er iets bijzonders. Vrede is er voor wie op U vertrouwt. U is de God van Israël. Opdat een rechtvaardig volk de stad inga. Wie worden met dat rechtvaardige volk bedoeld?

---

² Oorspronkelijke titel: De Jure Belli et Pacis

³ Ethel Portnoy over het Vredespaleis in het boek In Den Haag geschied, ISBN 90 12 08584 5, pagina 199 - 203

⁴ 1 Koningen 4 : 25

⁵ Micha 4 : 4; Zacharia 3 : 10

Dat zijn de mensen die in hun leven rekening houden met God en gebod. Die mensen vormen het volk van Gods getrouwen. Zij nemen de Tien Woorden serieus. Zij vertrouwen op God. Dat vertrouwen geeft hen houvast. Zij zwalken niet heen en weer met allerlei wind van leer, maar vragen God of dit de weg is die zij moeten gaan. De wil en weg van God vinden wij in de Tien Woorden. Daaruit kunnen wij die weten. Sommige dingen hoeft je niet te vragen. Je weet dat de God van hemel en aarde als Enige gediend wil worden. Je weet dat je met je vingers moet afblijven van de spullen van een ander, van de vrouw van een ander, van het leven van een ander. De wereld waarin wij leven zit vol verleidingen. Om in deze wereld staande te blijven, bidden zij tot God hen te helpen zich hieraan te houden.

Jesaja gaat verder: Vertrouw altijd op de HEER, alleen op Hem, want de HEER is een rots sinds mensenheugenis.⁶ Hoe werkt dat in de praktijk? Vertrouwen blijft er en wordt sterker als de grote daden van God blijven verteld. Dat zijn de verhalen van de Bijbel. Door met anderen eigen ervaringen met je geloof in God te delen. Sterker nog: Er klinkt een smeekgebed tot God om vrede, zoals wij dat vanmorgen ook in ons smeekgebed hebben gedaan. HEER, geef ons vrede, alles wat wij deden, hebt U voor ons gedaan.⁷ Klinkt hierin soms al iets van door van het lijden, sterven en de opstanding van Jezus van Nazareth?

Het lied gaat nog een stap verder. Ondanks alles wat ons in deze wereld overkomt, U blijven wij trouw, omdat wij geloven dat ons dat vrede en rust geeft, dat alleen bij U sprake is van recht en harmonie. Luister maar: HEER, onze God, andere heren hebben ons in hun macht gehad, maar alleen Uw naam zullen wij prijzen.⁸

3. Verdieping.

In de lezing van het Nieuwe Testament komt het woord vrede ook verschillende keren voor. Als groet. Vrede zij u! Shalom lechem. De moslims groeten elkaar met: Salem aleichem!

Op de avond van de dag van de opstanding zijn de leerlingen van Jezus bij elkaar. Niet allen. Judas is niet meer en Thomas was er niet bij. Met z'n tienen dus! Met de deur op slot. Als mensen die bang waren dat de Joden hen zouden vinden. Het was een roerige dag geweest met allerlei verwickelingen, die dag van de opstanding zelf. Ik denk dat zij zich niet veilig waanden voor de leiders van het volk en de mensen van de straat. Zij konden maar beter niet weten waar zij waren. Maar Jezus laat zich niet door hun gesloten deuren tegenhouden. De Opgestane Heer komt door allerlei deuren heen. Hij groet hen. Shalom lechem! Vrede zij met jullie! Wat zijn zij blij om Jezus weer te zien!

Jezus gaat verder. Hij herhaalt de groet! Shalom lechem! Maar daarbij blijft het niet. Jezus voegt er aan toe: Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit.⁹ Die vrede, waar jullie van weten, die vrede mogen jullie niet voor jezelf houden. Die intense vrede van zich gered weten door het werk van Jezus van Nazareth, die intense vrede door zich te houden aan de regels door God ingesteld en het onderwijs van Jezus, die moeten jullie uitdragen. Jezus maakt van zijn leerlingen/discipelen, gezonden/apostelen. Oké, Jezus blijft hen nog een poosje ontmoeten. Tot het tijdstip van de Hemelvaart. Van wat zij met elkaar besproken hebben weten we maar weinig. Het is een zaak tussen Jezus en hen. De leiders van het volk, Farizeeën, Sadduceeën, oversten, oudsten, schriftgeleerden en werkers in dienst van de tempel

---

⁶ Jesaja 26 : 4

⁷ Jesaja 26 : 12

⁸ Jesaja 26 : 13

⁹ Johannes 20 : 21

meenden dat de aanhang van Jezus door gebrek aan een leider vanzelf uit elkaar zou vallen. Zij hebben tot de Pinksterdag niets meer van hen vernomen. Maar als Petrus na de uitstorting van de Heilige Geest op alle vlees getuigt van Jezus van Nazareth als de Opgestane Heer, schrikken zij enorm. De beweging rond Jezus is dus niet doodgebloed, maar springlevend! Sindsdien is die zelfs de hele wereld ingegaan tot op de dag van vandaag.

Niet zodra heeft Jezus tegen de 10 aanwezige discipelen gezegd dat Hij hen de wereld inzendt of Jezus geeft hen de kracht om deze taak te kunnen volbrengen. Zonder de Geest zal het niet gaan. Ontvangt de Heilige Geest.¹⁰ Een ander evangelie geeft daarbij de belofte: Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld. Houdt dit goed voor ogen.¹¹

Jesaja noemt in zijn lied het woord standvastig. Dat is iets anders dan stijfkoppigheid of eigengereidheid. Je kunt zeggen dat iemand standvastig is als hij of zij het leven bouwt op de vrede van de Almachtige. Zijn of haar vrede is door de vrede van de God van Israël gevormd. Het is uit zijn of haar manier van doen en laten, aan zijn of haar optreden in de dingen van alledag ook te merken. Hoe onrustig het om hen heen kan zijn, zij stralen een innerlijke vrede uit die niemand hen kan afpakken.

Met de ontvangst van de Heilige Geest krijgen de discipelen de taak om zonden te vergeven. Laat ik dit er in het kort over zeggen, want dit is een onderwerp voor een preek op zich: Wat wij anderen niet (langer) euvel duiden of kwalijk nemen, is ook niet meer in beeld bij God. Wij mogen in hun navolging anderen vergeven wat zij deden. Wees daarin royaal. Dat voorkomt het ontstaan en levend houden van gevoelens van haat en wrok. Het draagt bij aan vrede en harmonie onder elkaar. Grijp niet naar de wapens. Sla er niet op los. Maar praat het uit! Zoals Jezus ons leerde bidden: Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.¹²

Dan vertellen de discipelen Thomas wat hen is overkomen. Hij begrijpt het niet. Hij heeft niks met een Opgestane Heer! O ja, hij was er wel bij toen het dochttertje van Jairus uit de dood terugkwam, toen Jezus in Naïm de rouwstoet stilhield en de jongen levend en wel aan de moeder teruggaf en toen Lazarus uit het graf kwam. Allemaal tekenen van de grootheid van God. Signalen dat de dood niet het laatste woord heeft. Jezus had ook zijn eigen dood en opstanding zelf verschillende keren voorspeld. Maar, zeg nu zelf, dood is toch dood?

Een week later waren zij weer bij elkaar, nu met Thomas er bij. Zij waren nu met 11 mensen. Of Jezus van tevoren had gezegd dat hij een week later terug zou komen of niet, weten we niet. Hoe dan ook: De discipelen inclusief Thomas waren bij elkaar en Jezus kwam. Door gesloten deuren, net als de vorige keer! Hij groet hen. Shalom lechem! Jezus richt zich meteen tot Thomas. Alsof hij hem kende. Thomas, kijk maar, Leg je vingers hier en kijk naar mijn handen, en leg je hand in mijn zij.¹³ Zo laat Jezus zien dat Hij echt uit de dood is opgestaan, fysiek. Hij is geen spook of iets dergelijks. Er is geen reden om de lichamelijke opstanding van Jezus uit de dood te ontkennen en te reduceren tot een of andere geestelijke interpretatie. Dan voert ons ongeloof de boventoon boven de Schrift.

---

¹⁰ Johannes 20 : 22

¹¹ Mattheüs 28 : 20

¹² Mattheüs 6 : 12

¹³ Johannes 20 : 27

4. Wat moet ik hiermee?

Den Haag en Jeruzalem, beide plaatsen van vrede en recht. Of er nu muren staan of niet. Thuis ligt ons beginpunt. Mensen kunnen alleen maar getuigen van het goede nieuws van vrede en recht als zij zich er zelf toe aangesproken voelen. De discipelen hebben de leiding van de Heilige Geest al ontvangen, maar kunnen pas aan de slag als de Geest is uitgestort op alle vlees. Niet voor niets zegt Jezus vlak voor zijn Hemelvaart: Ga niet weg uit Jeruzalem, maar blijf daar wachten tot de belofte van de Vader.^{14 15}

Beloken Pasen! De luiken van het altaar met de afbeeldingen van de verheerlijkte Christus zijn dan misschien na 8 dagen gesloten, maar elke eerste dag van de week komt de gemeente van de Heer waar ook ter wereld bij elkaar op de dag van de Opstanding. De pas gedoopten met Pasen hebben dan een week lang rondgelopen in feestelijke witte kleren, nu keert alles weer terug tot de orde van de dag. Zij trekken hun gewone kleren weer aan. De luiken zijn dus niet dicht, maar blijven open! Zo gaat het nieuws van de Opgestane Heer de wereld in!

Halleluja! Amen!

---

¹⁴ Handelingen 1 : 4

¹⁵ Handelingen 2 : 1 - 4